

comunica, tot din Moscova, lui I. Bianu că Jagiĉ i-a făgăduit că în caz că Academia Romînă nu-i va publica lui I. Bogdan ediția Manase el, Jagiĉ, va propune Academiei din Petersburg sau celei dela Viena publicarea lucrării căci «nici o Academie nu va refuza tipărirea unui text așa de important» conchidea Jagiĉ. Din scrisoarea lui I. Bogdan către I. Bianu, datată din Moscova la 11 decembrie 1889, aflăm că I. Bogdan isprăvisese colaționarea ediției Hașdeu cu originalul Moxa și că în ediția pomenită lipsesc numai cîteva file și sînt cîteva greșeli neînsemnate de lectură datorite copistului lui Hașdeu.⁶³

La 18 decembrie 1889, I. Bogdan scria dela Moscova lui I. Negruzii că nu i-a putut trimite nimic pentru «Convorbiri Literare» fiindcă a «fost foarte ocupat cu o lucrare mai mare asupra originalului bulgăresc a croniciei lui Moxa, needitată pînă acum». Aproape trei luni a lucrat la copierea manuscrisului din Biblioteca Sinodală, la verificarea copiei și colaționarea manuscrisului Moxa, editat de Hașdeu după o copie, nu într-un tot exactă, a lui Gr. G. Tocilescu.⁶⁴ La 27 decembrie, același an și din același loc își datează I. Bogdan scrisoarea către I. Bianu, scriindu-i că «ediția lui Manase are să iasă o ediție model căci am s-o fac după chipul edițiilor lui Jagiĉ cu un index complet greco-slavon, care va da mult material nou pentru lexicografia slavă și pentru formațiunea cuvintelor în paleoslovenică». Dacă i se va da posibilitatea să colaționeze manuscrisul Sinodal cu al Vaticanului «ediția va ieși una din cele mai bune ediții de veche literatură slavonă». Manuscrisul dela Vatican îl socotea de mare valoare pentru istoria artei sud-slavice din secolul al XIV-lea, «căci are vre-o 80 de ilustrații în text». Dacă va reuși să studieze manuscrisul respectiv I. Bogdan scrie că va cere apoi un ajutor Ministerului de culte din Bulgaria, spre a reproduce vre-o 20 din ilustrațiile exemplarului țarului Alexandru în broșură separată. La 16 aprilie 1890, I. Bogdan comunica din Cracovia prietenului său, V. Șcepkîn, că Ministerul instrucțiunii publice din România i-a acordat o subvenție ca să poată merge la Roma pentru pregătirea ediției Manase,⁶⁵ iar la 25 ale aceleași luni și an, tot el scria lui I. Bianu că n-a putut dormi de bucurie cînd a aflat că i s-a acordat 2.000 franci spre a merge la Roma.

Scrisoarea lui I. Bogdan, către același, datată din Roma, la 11 octombrie 1890, arată că «unul din perfecții bibliotecii» Vaticanului «msgnore Bollig»⁶⁶ s-a mirat foarte mult cînd a aflat că I. Bogdan e romîn și vrea să se ocupe cu Manase pe care Bollig «îl copiasse de o jumătate de an și avea de gînd să-l editeze». Și rîndurile lui I. Bogdan se încheie-textual-prin următoarele: «Săracu Manase, cîți s-au apucat de el fără să-l isprăvească! Nu-i drept că e curios, că tocmai eu care acum patru ani nici nu visam de existența lui, să ajung a-l edita înaintea

⁶³ Vezi textul scrisorii în Biblioteca Academiei R. P. Romîne, arhiva I. Bianu: Corespondența.

⁶⁴ Textul scrisorii la I. E. Torouțiu, *Studii și documente literare*, I, Nr. XV.

⁶⁵ Vezi studiul nostru citat: *Ioan Bogdan: Viața și opera*.

⁶⁶ E vorba de orientalistul Johan Bollig (1821–1895).